

Thì i ấ i c a xin i

Tác Giả: Trùng D

Thứ Tư, 23 Tháng 6 Năm 2010 21:18

I'm sorry, so sorry / That I was such a fool / I didn't know / Love could be so cruel [...]

You tell me mistakes / Are part of being young / But that don't right / The wrong that's been done [...]

I'm sorry / So sorry / Please accept my apology / But love is blind / And I was too blind to see ...(-- "I'm sorry," Branda Lee)

Ta đang sống trong thì i ấ i c a xin i. Dù xin i do ấ ng i c nào thì cũng phải nhìn nh n là ng i ấ c xin i cũng phải n n người ngoài, và ng i xin i cũng th y nh nh m phải n n nào. Và ấ y là b c đ u đ a t i hòa gi i.

M i hôm 15 tháng 6 v a qua Th t ng Anh David Cameron, ch m i năm tu i khi bi n c Ngày Ch Nh t Đ m Máu x y ra, đã chính th c lên ti ng xin i v v th m sát năm 1972 t i Northern Ireland do quân đ i Anh gây ra khi n 19 th ng dân b thi t m ng.

Đ d n t i i xin i i ch s này, chính ph Anh đã phải t n 12 năm và 200 tri u Anh kim (290

Thì đi xin lỗi

Tác Giả: Trùng Dáng

Thứ Tư, 23 Tháng 6 Năm 2010 21:18

Má kim) thì ná đi uá tra. Tuy nhiên, má i ngá i, tá gia đình ná ná nhân tá i các chính phá Anh, Ireland và cá Má, đá uá vui lòng đón nhá ná ká t quá cá a cuá c đi uá tra, hy vá ng tá đó hàn gá n đá c các vá t thá ng cá a cuá c xung đá t dài bá n thá p niên giá a Anh Quá c và Ireland, vá i tá ng sá thiá t má ng là 3,700 ngá i.

Thá c ra thì năm 1998 nguyên thá tá ng Tony Blair đã ngá i xin lỗi tuy không chính thá c, và đã cho má cuá c đi uá tra vá a ká .

Ngày ngày hôm sau sau khi ông Cameron xin lỗi, chá tá chá háng đá uá há a BP cá a Anh và là ngá i gá c Thá y Đá n, ông Carl-Henric Svanberg, sau khi há p vá i Tá ng thá ng Hoa Ká Obama há a há n bá i thá ng vá trá n đá uá Vá nh Mexico, đã nhân đá p lên tá ng chính thá c xin lỗi i dân Má -- trá , song vá n còn há n không, cho BP, đã há n -- vá vá trá n đá uá đã bá c sang tháng thá ba, gây thiá t há i lá n chá a giá y má c, hình á nh nào tá xiá t đá c, không nhá ng vá kinh tá mà cá môi sinh, mà viá c đá n đá p, phá c há i chá c chá n sá còn kéo dài nhiá u thá p niên.

Tiá n đá p, ông Svanberg cũng nói thêm là ông quan tâm tá i “the small people” sá ng trong vùng. Rá i trá c phá n á ng đá đá i cá a nhiá u ngá i dân á vùng Vá nh Mexico, khiá n ngay buá i chiá u cùng ngày, ông Svanberg lá i phá i lên tá ng xin lỗi i vá lá i xin lỗi i cá a mình. “Tôi đã ăn nói vá ng vá , và vì (sá vá ng vá) đó, tôi vô cùng xin lỗi i,” ông nói. Truyá n thông Má sau đó đá ng ý không nói chuyá n ông Svanberg ăn nói vá ng vá ná a.

Ai xin lỗi ai?

Buá i tá i sau khi đá c tin xin lỗi i cá a ông Svanberg, tôi má xem cuá n tá p chí cá a American Association of Retired People sá tháng 6 má i nhá n đá c, tình cá thá y bài, “Who’s Sorry Now? Everyone! These Days The Mea Culpa Is Mega-Cool – And Websites Are Specializing in Apologies” (Ai xin lỗi i? Tá t cá má i ngá i! Ngày nay xin lỗi i là cái má t vô cùng tá n bá -- Vá i nhá ng Websites chuyên đáng lá i xin lỗi i). Tôi tá n má n đá c bài đi kèm, rá t ngá n -- chá trá ng cá a tá p chí AARP, vì đá c giá gá m nhá ng ngá i già không thích đá c bài dài, vá a đá chia trí, đá c đáu... quên đó, lá i vá a đá má i má t --, nên lá c đá chá lá i đây trá n á đá bá n đá c đá c cho vui:

“Tiger Woods [tá i ngoá i tình] đã làm điá u đó vá i nhá ng ngá i ái má ông. Thá ng đá c Bob McDonnell [tá i ngoá i tình] cá a Virginia đã làm điá u đó vá i cá tri cá a mình. Và các ngá i thuá c lá a tuá i 50 trá lên đang làm điá u đó đá i vá i ngá i quen. ‘Điá u đó’ là viá c xin lỗi i -- hiá n đang trá

Thi đi c a xin i

Tác Giả: Trùng D ng

Thứ Tư, 23 Tháng 6 Năm 2010 21:18

thành cái m t do kh năng c a Internet giúp ng i ta tìm ra đ c ng i mình đã gây t n th ng.

“Bây gi thiên h đăg i xin i trên nh ng Websites nh imsorry.com và perfectapology.com.

S ng i vi ng nh ng sites thú i này đã tăng lên 66 ph n trăm t tháng 2, 2007, v i s ng i t 55 tr lên thì t i tăng i 172 ph n trăm. Ben Gubar, chuyên gia s a x ng (chiropractor) 55 tu i c a Little Egg Harbor, New Jersey, đã dùng Web đ nói: ‘I’m sorry’ v i m t ng i đàn bà mà ông ta đã làm th ng t n 22 năm v tr c khi cùng h c cao h c v i nhau. ‘Đó ch là m t xung đ t nh , v vi c ai ng i ch nào trong xe tôi, th nh ng nhi u năm qua r i mà tôi v n c m th y h i h n vì đã la i cô ta, đ n đ tôi ph i tìm cho ra cô ta.’ Sau khi tìm tòi trên MySpace và Facebook, ông ta tìm th y cô ta 43things.com. M t đ i u ng c nhiên: ‘Khi tôi xin i, cô ta vi t tr i, ‘Tôi không còn nh c chuy n đó n a!’

“Th nh ng Gubar v n c m th y nh nhữm – và ông ta không cô đ c. Di n đàn m t i thepublicapology.com cho th y vài i h i i đã thành c đ i n. ‘Con xin i đã g i m là đ c đoán t bao năm nay,’ m t cô s d ng di n đàn vi t cho m . ‘Con đã không hi u đ c đoán th c s có nghĩa chi cho t i khi con g p bà m ch ng c a con!’”

Th ng dân xin i công khai cho nh ng vi c nh . Các nhà lãnh đ o t vài ch c năm tr i đây cũng ch u khó xin i cho nh ng i l m l n c a l ch s , có i l m xa x a t th i... Trung c l n.

Ai là ng i tiên phong trong vi c xin i?

Đ c Giáo Hoàng John Paul II chính là ng i đã đ a ra m t xin i công khai này, và Ngài đã khi n cho vi c xin i công khai cũng tr nên d dàng h n. Su t trong các th p niên 1980 và 1990, và cũng đ chu n b cho thiên niên k m i, th k th 21, Ngài đã xin i t i 94 l n c th y v nh ng i l m hay c thái đ th đ ng trong quá kh c a Giáo h i Vatican.

Trong đó có vi c Ngài xin i v các cu c Vi n Chinh Th p T Giá (Crusades) ầu Châu, kéo dài t năm 1095 đ n 1291, gi t ch t kho ng 2 tri u ng i th i b y gi ; v chính sách thanh tr ng đ giáo (Inquisition) c a Vatican đã b t b , x t i và trói c t đ t s ng nh ng k không

cùng niềm tin trong thời Trung Cổ; và việc Giáo hội đã, vào giữa thế kỷ 17, thanh trừng và quỳ nức thờ gia cho đến chết nhà khoa học Galileo và thời đã đưa ra án là một tội, thay vì là trái đất (do Tháng Đá sáng lập nên như ghi trong Thánh Kinh), mới là trung tâm của vũ trụ; và việc Giáo hội đã áp chế giới phụ nữ; và việc thảm kịch Holocaust giết hàng triệu người, đa số là dân Do Thái, mà Giáo hội đã không hề lên tiếng can thiệp, ngay cả phần này.

Tá đó, các lãnh tụ quốc gia cũng đua nhau sám hối và những hành vi quá khá của cha ông mình. Ngày 29 tháng 8, 1993, tổng thống Frederik Willem de Klerk của Nam Phi xin lỗi trước Ủy ban Sá thực và Hòa giải về chính sách kỳ thị chủng tộc (apartheid) và “những điều không thể chấp nhận được của chính phủ của Đáng Quốc Gia (của người da trắng)”. Đáp lại, hai ngày hôm sau, ông Nelson Mandela cũng xin lỗi về những hành vi bạo động chống người da đen của African National Congress của ông gây ra đối với những kẻ tình nghi là kẻ thù.

Tổng thống Pháp Jacques Chirac vào tháng 7, 1997 chính thức xin lỗi về việc chính quyền Vichy đã tiếp tay với Đác Quốc Xã tổng dân Do Thái tại Pháp vào các trại tập trung tàn hình. Năm 1993, thủ tướng Nhật Bản Morihiro Hosokawa, nhân buổi khai mạc Quốc hội lần đầu của ông đã bày tỏ “mối sợ hãi sâu xa và lời xin lỗi về hành động gây hán và chế độ thực dân của [Nhật Bản] đã gây ra những khổ và phiền muộn cho rất nhiều dân tộc.” Thá ra các nhà lãnh đạo Nhật đã thay phiên nhau xin lỗi nhiều lần và với nhiều nước, nhiều thành phố, kể cả những phần bị họ bắt làm nô lệ tình dục, và cả bởi những tội ác chiến tranh nữa.

Và nhân kỷ niệm 80 năm cách mạng Bolshevik vào năm 1997, Boris Yeltsin lên tiếng xin lỗi về những sai lầm do cuộc cách mạng này gây ra.

Vào năm 1992 thủ tướng Úc Paul Keating nhìn nhận những sai lầm đối với dân bản xứ Aborigines khi, vào đầu thế kỷ 20, bắt các con em của họ vào sống các trại do người da trắng trông coi để đồng hóa các em nhanh chóng, một cách đầy dã tâm văn hóa bản xứ. Mới đây, vào năm 2008, thủ tướng Úc Kevin Rudd đã chính thức xin lỗi dân bản xứ và đưa ra chương trình giúp dân bản xứ cải thiện đời sống.

Tại Hoa Kỳ, vào năm 1998, tổng thống Ronald Reagan cũng đã công nhận lỗi lầm của Hoa Kỳ khi lừa trên 100,000 người Mỹ gốc Nhật vào các trại tập trung trong thời kỳ Đánh Thá chiến, khi nhiều người không kịp bán tài sản và bắt gia đình sống; và hai năm sau tổng thống George Bush (cha) ký sắc luật bồi thường \$20,000 cho mỗi nạn nhân còn sống sót. Mới gần đây, vào tháng 6, 2008, Quốc Hội Mỹ đã chính thức xin lỗi về chế độ nô lệ và những luật lệ kỳ thị chủng tộc bấy lâu đối với người Da đen. Những phần tiếp theo mỗi tháng 5, 2010, Quốc Hội Mỹ

mọi chính sách xin lỗi các bộ lạc Da đỏ về những “chính sách thiêu hủy xét” (ill-conceived policies) và những hành vi đàn áp bộ lạc đối với các sắc dân bản xứ này.

Cũng vào tháng 6, 2010, sau nhiều tháng tòa thánh Vatican trì hoãn và tìm cách giảm thiểu trách nhiệm của những vị những lạm tình đức của một số tu sĩ trong hàng ngũ giáo phẩm, Đức Giáo Hoàng Benedict đã cuối cùng lên tiếng chính thức xin lỗi và gập gối với các nạn nhân vào ngày 11 tháng 6 vừa qua.

Chuyến Viếng Nam

Chuyến các chuyến viễn minh thì vậy, còn chuyến của chúng ta thì sao? Cho tôi nay chúng ta lãnh đạo Việt Nam nào đã đến can đảm và đến lòng lên tiếng xin lỗi các dân tộc thiểu số, đến biệt dân tộc Chăm, và vì đã tiêu diệt một số vùng quê một thời hùng cường phương Nam. Hình như Việt Nam không, hay chúng ta biệt xin lỗi?

Hôm rồi một chuyến bộ ngựa cho bài “ ‘Giới phóng’ -- Nỗi Kinh Hoàng của Người Dân Nam Việt” của tác giả ký tên là Tiến Sĩ Lê Hiền Dũng, hiện trú ngụ trong Đền Hắc Đế Tháp, thoắt đăng trên trang nhà của Dân Dân Việt Thúc, tôi <http://www.vietthuc.org/?p=6338>. Ông tiến sĩ bàn về hai chữ “giới phóng”, và thói quen của người Việt hay dùng chữ “hồi trước/sau giới phóng” để phân biệt trước hay sau một thời gian, như người Tây phương dùng chữ BC (before Christ) hay AD (Anno domini) để chỉ những sự kiện xảy ra trước hay sau Thiên Chúa ra đời.

“Tôi nhiên người Việt mình nghe mãi rồi quen tai và không thấy gì phần cảm khi dùng hay c nghe cảm này,” ông viết. “Nhưng khi tôi vô tình dùng nó lúc nói chuyện với một đồng nghiệp người nước ngoài rồi nghe ‘...after the liberation of the south...’ thì ông ta sáng suốt hỏi ngay ‘... liberation from what?...’ – Giới phóng khi cái gì? Thì tôi mới chợt nghĩ về cách dùng cảm từ này để để nhấc một thời gian của người Việt... bởi đối với họ họ không người Việt, nhất là người miền Nam hay đối với cộng đồng bào miền Bắc di cư vào Nam năm 1954 nữa, thì ‘giới phóng’ là một nỗi ám ảnh trong cộng đồng người...”

Sau đó ông tiến sĩ kể lại khi niệm “hồi hồi, phần khi” khi nghe tin Miền Nam “được hoàn toàn giới phóng” vào ngày 30 tháng 4, 1975 khi ông còn đang học tại trường sơ phạm Vinh. Khi các sĩ quan Việt Nam Cộng Hòa bỏ chạy ra Bắc, các sinh viên như ông được lệnh gom đá để khi xe chở tù đi ngang thì trút lên đầu họ những tảng đá. Sau vô số trận tiếp kích ném đá tù nhân

đó, ông và các bạn tôi nghĩ và quyết định vào Nam “đem mang ánh sáng văn hóa vào cho đồng bào miền Nam ruột thịt bao năm qua sống trong u tối tăm than vì cộng liên miền bạn ngày hôm, Miền hăm chỗ đâu có quyết định hành gì...”

Và ông tôi nói, như nhiều người Việt cộng Bắc miền Nam sau 1975, đã từng nói, “bắt đầu nghĩ nghĩ với cộng đồng ‘giải phóng miền nam’. Ông viết tiếp: “Đến đến tôi hiểu sâu hơn cái sự mỉa mai chưa chút của hai từ ‘GIẢI PHÓNG’ đang quyết định trong kho tàng Tiếng Việt cộng nhà...” Rồi can đảm và thành thực, ông tôi nói với những tham vọng cộng sau chữ “giải phóng”. Cùng ông đau đớn kể lại là ông “cộng tham quá căm thù nhân loại bị đã bắt ra từ người ‘giải phóng’ và ‘giải phóng mặt đất’ mà chỉ để dân Việt chúng tôi vì nó mà phải khổ lấy đến đồng nghĩa.”

Đến xong tôi cũng thấy cảm nh cho ông tôi nói, song cũng trẫm nghĩ giá ông tôi nói lên quyết định tôi xin lỗi cho chính ông và các bạn, với một việc như thôi, là đã gây thêm nghe lời để tuyên truyền thêm tay ném đá những người từ “cộng tử” năm nào, thì có lẽ ông sự cộng tham với đi phần nào, chữ “căm thù nhân loại” thì chữ thấy lòng mình phần uất, nên nên thêm thôi.

Vào dịp kỷ niệm 35 năm ngày 30 tháng 4, 1975 vừa qua, nhiều người Việt hải ngoại hội họp tại các kinh hoàng nhất trong đời đã khi nào bắt ra khỏi quê hương, với những quân dân cán chính VNCH bị đẩy đưa trong lao tù khổ sai và nhiều người đã bắt mình rời khỏi thiêng nhiên cộng, với trên 500 ngàn người không may đã chết trên đồng nghĩa đi tìm tự do, và chiêm nghiệm những thành quả chính họ và con em họ thu được quyết định như sống tại các nước tự do.

Trong khi đó, Giáo hội Phật Giáo trẻ sống tại Paris đã đưa ra lời kêu gọi người Cộng sản hãy sám hối của Thủ tướng to Thủ tướng Việt Nam, với tựa đề “Sám hối như phương cách duy nhất xóa ngày tang thương 30.4”, (<http://www.scribd.com/mobile/documents/30543915>). Đến lời kêu gọi rút khỏi thiệt này, dù không tin tưởng mà người Cộng sản đã tình nguyện cộng và hiểu, chữ nói tại hành, nhưng tôi không thể không đồng ý với nhà tu hành.

Trước khi nói tại hòa hợp, hòa giải, tôi viết với tay tại những “khúc ruột ngàn dặm”, viết đầu tiên người Cộng sản Việt Nam cần làm là nói lên lời xin lỗi với những tham vọng họ, chết chóc, oan khiên, đổ vỡ, những lầm mà sự đau khổ mà cộng nghĩa ngoại lại đã đem lại ra cho dân Việt tại Bắc chí Nam trong suốt 70 năm qua. Trước khi quá muộn, cho nên mong đợi nước và để bị những tham vọng lại. (TD, 06/2010)

Thời điểm của xin lỗi

Tên: Trần Đình
Số: 23 Tháng 6 Năm 2010 21:18
